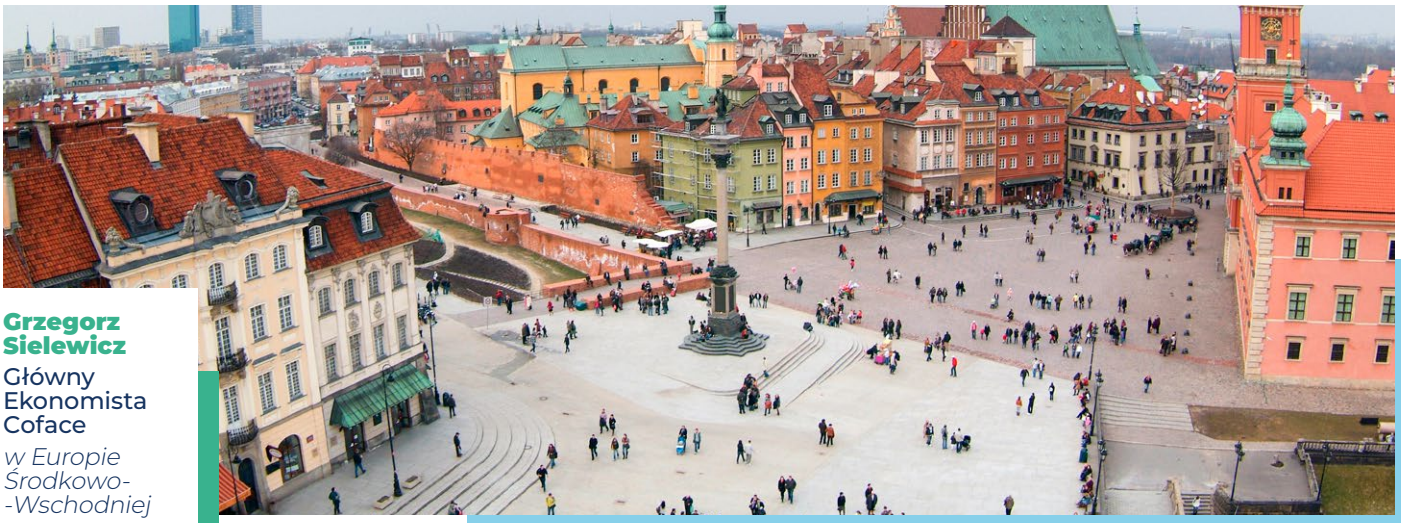
PUBLIKACJA EKONOMICZNA COFACE

BADANIE PŁATNOŚCI

Grzegorz Sielewicz
Główny Ekonomista Coface
w Europie Środkowo-Wschodniej

Badanie płatności w Polsce 2022: Powrót do normalności – wycofywane środki wsparcia, dłuższe opóźnienia płatności

Szósta edycja badania Coface dotyczącego płatności wśród firm w Polsce została przeprowadzona w listopadzie i grudniu 2021 r. W tym czasie Polska, podobnie do innych krajów, nadal mierzyła się z pandemią COVID-19. Pomimo, że stan epidemii nadal obowiązywał, działania ograniczające aktywność gospodarczą nie były już tak dotkliwe jak w początkowej fazie pandemii. Wzrost gospodarczy sięgnął 5,7% w 2021 r., a prognoza Coface zakłada, że w tym roku gospodarka urośnie o 4,4%.

Działania pomocowe wprowadzone w celu ograniczenia wpływu pandemii na aktywność gospodarczą przyczyniły się do poprawy sytuacji płynnościowej przedsiębiorstw, czyli skrócenia opóźnień w płatnościach i zmniejszenia liczby upadłości, co zostało odnotowane w 2020 r. W obliczu ożywienia gospodarczego zdecydowano o wygaszaniu środków wsparcia, co w konsekwencji wpłynęło na sytuację płynnościową w 2021 r. Badanie Coface wskazuje, że polskie przedsiębiorstwa doświadczają średnich zaległości płatniczych sięgających 56,7 dni, czyli o 9 dni dłużej niż w naszym poprzednim badaniu przeprowadzonym pod koniec 2020 r. W rezultacie średnie opóźnienia płatnicze powróciły do poziomów przedpandemicznych – przypomnijmy, że w 2019 r. było to 57,2 dni. Najkrótsze opóźnienia płatnicze odnotowała branża teleinformatyczna (40 dni), a największe skrócenie opóźnień branża energetyczna (o 39 dni krócej niż w poprzednim badaniu). Z kolei w branży metalurgicznej nastąpiło największe wydłużenie opóźnień – o 23 dni. Budownictwo i transport są branżami doświadczającymi najdłuższych opóźnień wynoszących odpowiednio 84 i 89 dni. Zgodnie z badaniem Coface, 11 na 12 branż oczekuje wzrostu nieterminowych płatności w najbliższych miesiącach. Odzwierciedla to rozpoczęty już proces powrotu do normalności, czyli dłuższych opóźnień płatniczych, a także w konsekwencji do stopniowego wzrostu upadłości przedsiębiorstw. Chociaż liczba upadłości likwidacyjnych zmniejszyła się zarówno w 2020, jak również w 2021 r. (odpowiednio o 11,7% i 26,4%), sądowe postępowania restrukturyzacyjne wzrosły o 48% w 2021 r., a liczba pozasądowych, uproszczonych postępowań o zatwierdzenie układu wprowadzonych w celu zmniejszenia wpływu konsekwencji pandemii na sytuację płynnościową potroiła się w ubiegłym roku. Wpływ pandemii na polską gospodarkę nie stanowi już największego zagrożenia dla przedsiębiorstw, to podatki i inne opłaty fiskalne stały się ponownie najważniejszym ograniczeniem w działalności firm.

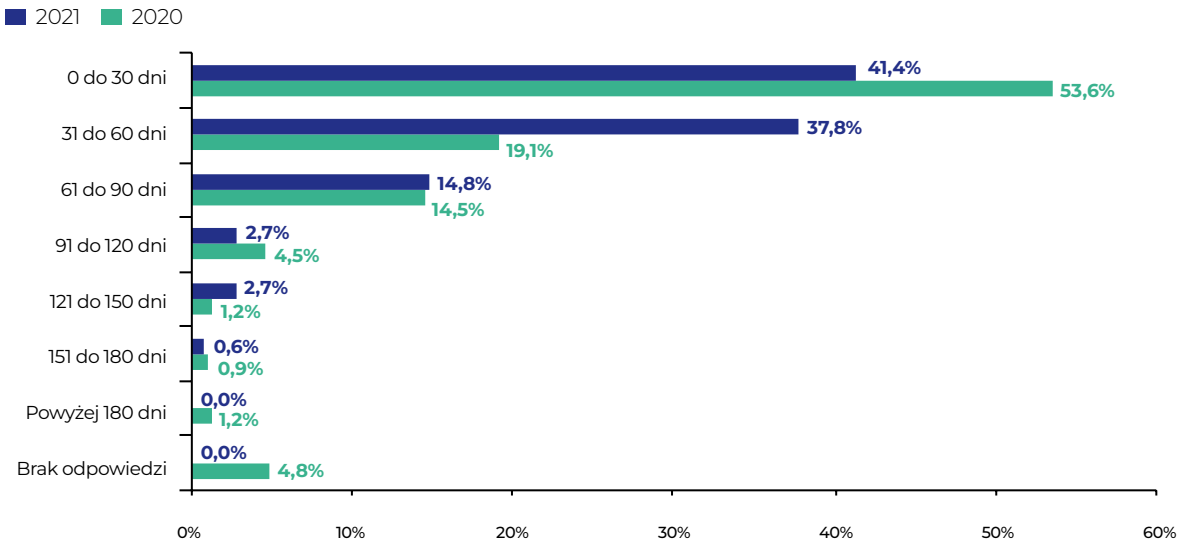
GRZEGORZ SIELEWICZ
Główny Ekonomista Coface
w Europie Środkowo-Wschodniej

TERMINY PŁATNOŚCI[1]: NIEZNACZNIE DŁUŻSZE TERMINY NA SPŁATĘ FAKTUR, ALE ZRÓŻNICOWANA SYTUACJA POMIĘDZY BRANŻAMI

- Krótkie terminy płatności dominują w polskim biznesie. 41% firm narzuca terminy płatności do 30 dni.
- W porównaniu z naszym poprzednim badaniem płatności2 udział terminów nieprzekraczających 90 dni zwiększył się do 94% (87,3% rok wcześniej). Żadna z firm, które wzięły udział w badaniu nie oferowała terminów płatności przekraczających 6 miesięcy.
- **Średni termin płatności zwiększył się o 2,2 dni – z 39,7 dni w 2020 r. do 41,9 dni w 2021 r.**

TERMINY PŁATNOŚCI
w branży metalurgicznej
wydłużyły się o
25 dni
w ciągu 2021 roku

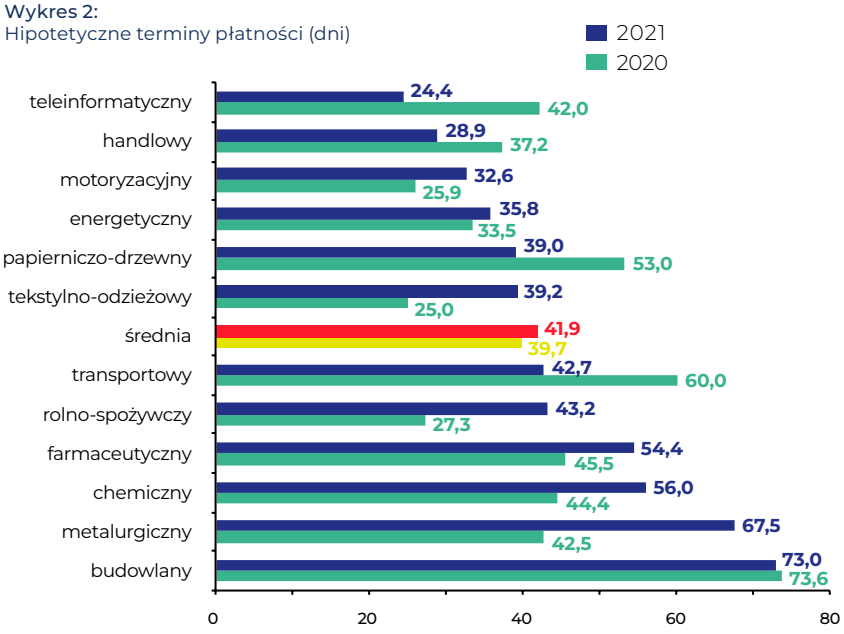
Wykres 1:
Średnie terminy płatności

Źródło: Badanie Płatności Coface

1 Termin płatności – okres pomiędzy sprzedażą produktu lub usługi a wymaganą datą uregulowania należnej płatności.
2 Badanie płatności w Polsce 2021: Opóźnienia płatnicze skróciły się w trakcie pandemii dzięki działaniom pomocowym, luty 2021: https://www.coface.pl/Aktualnosci-i-media/Biuro-prasowe/Badanie-platnosci-firm-w-Polsce-2021

Wykres 2:
Hipotetyczne terminy płatności (dni)

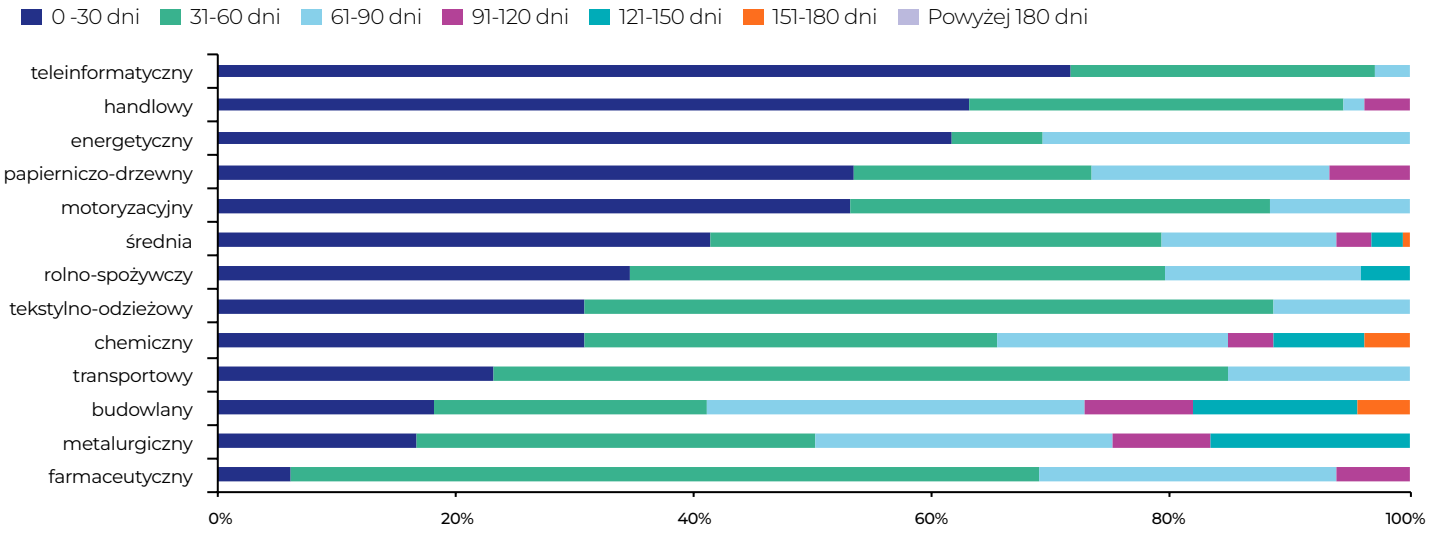
Źródło: Badanie Płatności Coface

- W podziale sektorowym najbardziej restrykcyjnymi (tj. oferującymi większość sprzedaży z krótkimi terminami płatności, do 30 dni) są branże: teleinformatyczna (71-proc. udział krótkich terminów), handlowa (63%), energetyczna (62%), papierniczo-drzewna i motoryzacyjna (53% każda).

- Branżami najbardziej hojnymi w oferowaniu długich terminów płatności (ponad 90 dni) są: budowlana (27%), metalurgiczna (25%) i chemiczna (15%). Siedem z dwunastu sektorów odnotowało wydłużenie terminów płatności w porównaniu z poprzednim badaniem.

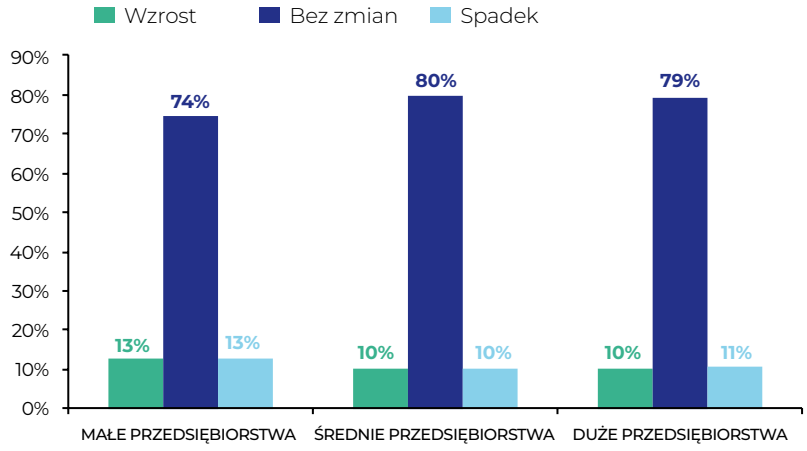
- Większość firm oczekuje, że długość terminów płatności nie zmieni się na przestrzeni najbliższych sześciu miesięcy. Dotyczy to głównie dostawców z grupy średnich przedsiębiorstw, ale zbliżony odsetek został także wskazany w przypadku pozostałych wielkości firm. 13% respondentów spodziewa się z kolei, że mali kontrahenci wydłużą terminy płatności.

Wykres 3:
Średnie terminy płatności w branżach

Źródło: Badanie Płatności Coface

Wykres 4:
Oczekiwane zmiany terminów płatności w kolejnych 6 miesiącach według wielkości firmy kontrahenta

Źródło: Badanie Płatności Coface

Terminy płatności sięgają od 24 dni w branży teleinformatycznej do 73 dni w budownictwie

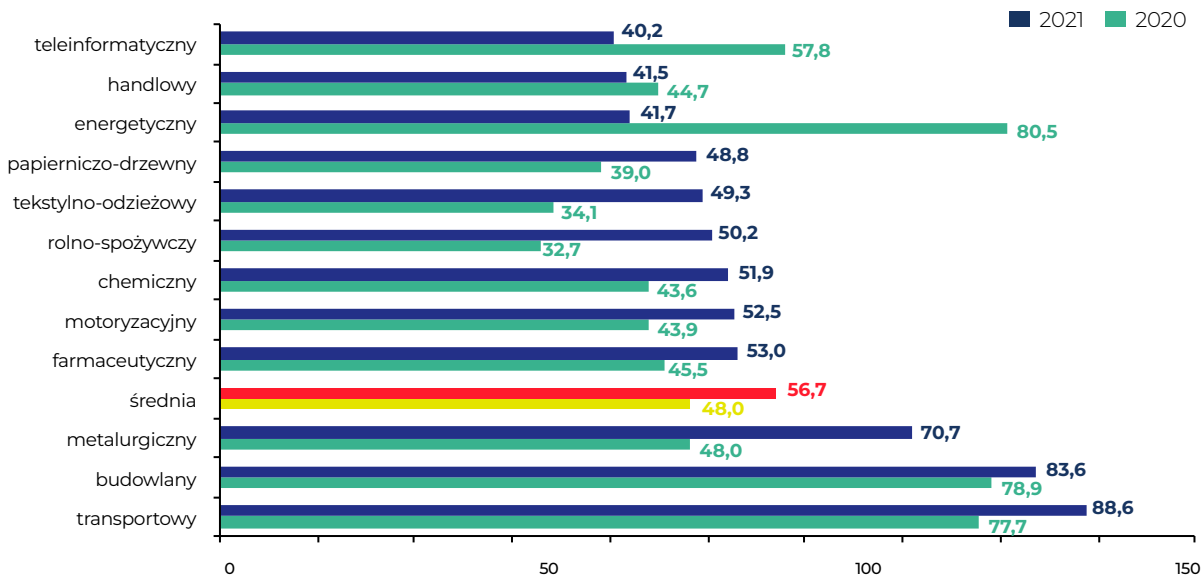
2 OPÓŹNIENIA PŁATNICZE [3] WYDŁUŻYŁY SIĘ W 2021 R.

- Opóźnienia płatności stały się standardową praktyką w polskim biznesie. 53,2% przedsiębiorstw, które wzięły udział w badaniu doświadczyło zaległości w spływie należności od ich kontrahentów w ciągu ostatnich 6 miesięcy. Niemniej jednak, stanowi to istotną zmianę pozytywną w porównaniu z poprzednim badaniem, w którym zaledwie 2,4% firm zadeklarowało, że nie doświadczyło opóźnień płatności.

- Średnie opóźnienia płatności wyniosły 56,7 dni, czyli o ponad 9 dni dłużej niż w poprzednim badaniu Coface. W rezultacie opóźnienia płatności w 2021 r. powróciły do poziomów przedpandemicznych – w 2019 r. wynosiły 57,2 dni.

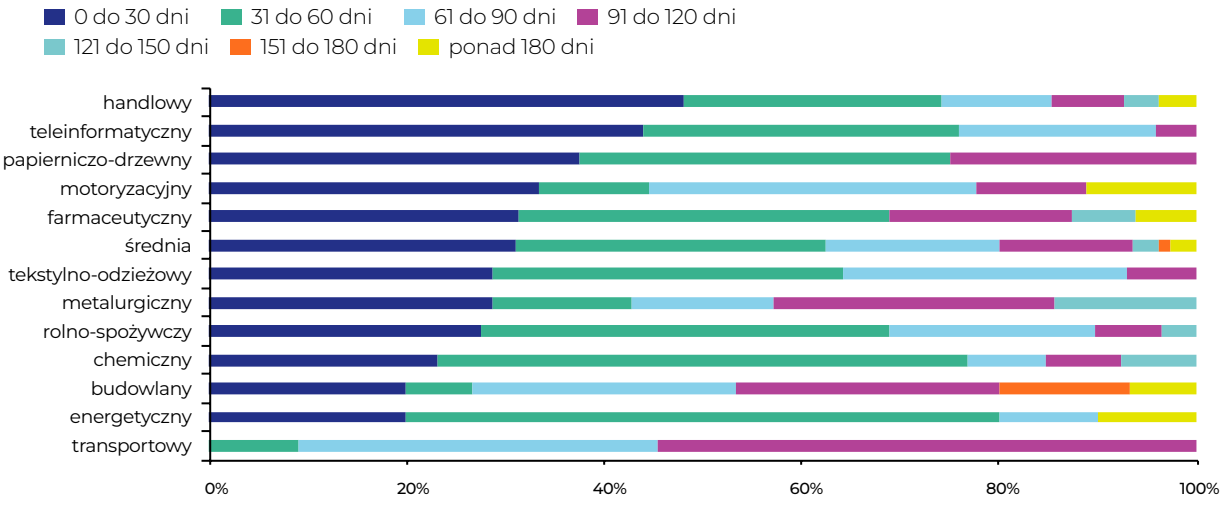
- 62% przedsiębiorstw doświadcza średnich zaległości płatniczych poniżej 60 dni. Opóźnienia sięgające od 60 do 150 dni zostały zgłoszone przez 34% respondentów, a najdłuższe opóźnienia przekraczające 150 dni miały miejsce w przypadku 3,8% firm. W porównaniu z poprzednim badaniem udział krótkich zaległości (do jednego miesiąca) zmniejszył się, a długich przeterminowań wzrósł – zaległości przekraczające datę wymagalności o ponad miesiąc zostały zgłoszone przez 66% przedsiębiorstw wobec 45% w badaniu przeprowadzonym w 2020 roku. Zaległości płatnicze wzrosły w obliczu wycofywania środków wsparcia, które wcześniej przyczyniły się do poprawy sytuacji płynnościowej przedsiębiorstw.

Wykres 5:
Średnie hipotetyczne opóźnienia w płatnościach (w dniach)

Źródło: Badanie Płatności Coface

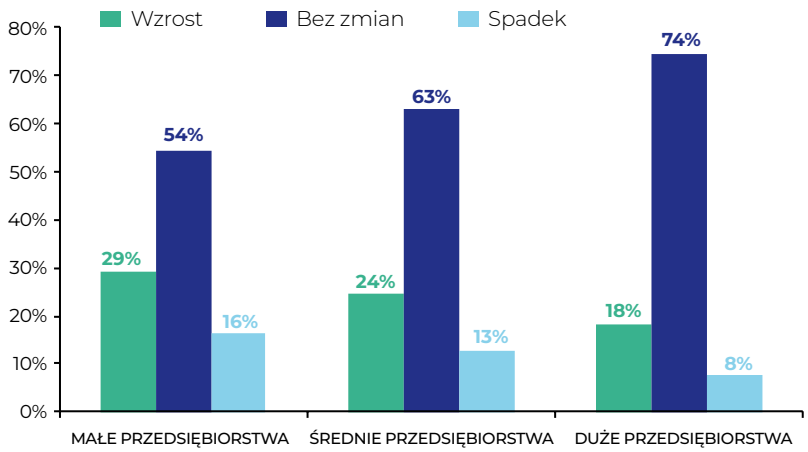
Wykres 6:
Opóźnienia w płatnościach w poszczególnych sektorach

Źródło: Badanie Płatności Coface

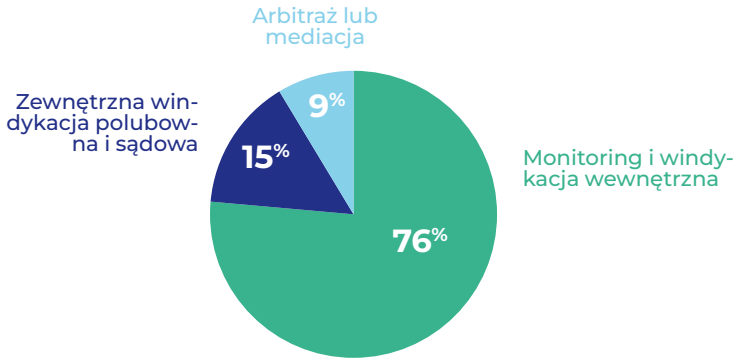
3 Opóźnienie płatnicze – okres pomiędzy wymaganą datą płatności a faktyczną datą zapłaty.

Wykres 7:
Oczekiwane zmiany wartości przeterminowanych należności w ciągu kolejnych 6 miesięcy według wielkości firmy kontrahenta

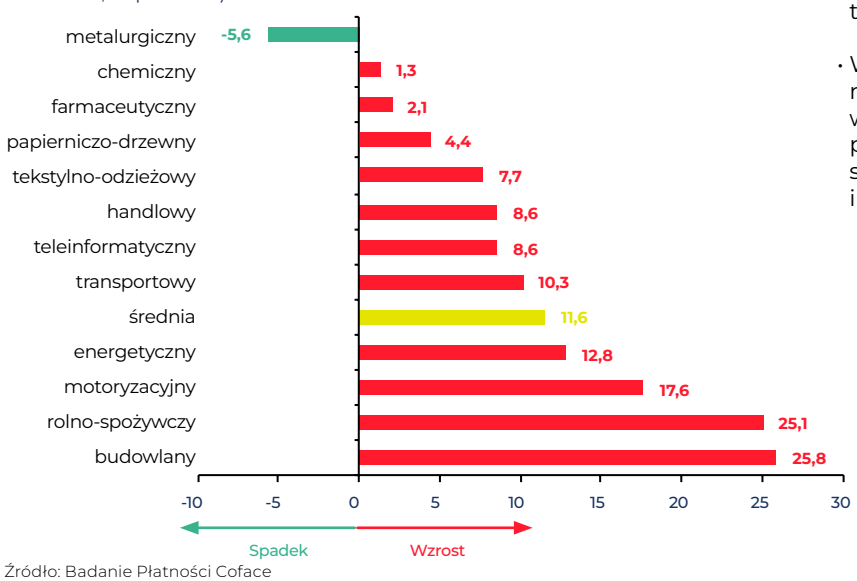
Źródło: Badanie Płatności Coface

Wykres 8:
Najbardziej skuteczne czynności w przypadku braku płatności

Źródło: Badanie Płatności Coface

Wykres 9:
Oczekiwane zmiany wartości przeterminowanych należności w ciągu kolejnych 6 miesięcy (różnica w pkt proc. pomiędzy wzrostem, a spadkiem)

Źródło: Badanie Płatności Coface

- Przeterminowane płatności zostały odnotowane zwłaszcza w branży transportowej i budowlanej – sięgają średnio, odpowiednio 88,6 dni i 83,6 dni. 9 z 12 branż odnotowało dłuższe opóźnienia płatności niż w 2020 r. Z kolei największe skrócenie opóźnień (o 39 dni) miało miejsce w branży energetycznej, która zgłaszała najdłuższe zaległości w poprzednim badaniu. Z drugiej strony, największe wydłużenie opóźnień zostało odnotowane w branży metalurgicznej (wzrost o 22,7 dni). Generalnie najkrótsze zaległości zgłosiła branża teleinformatyczna (40,2 dni).

- Długie przeterminowania opóźnione o ponad 6 miesięcy stanowią istotną część obrotów firm w Polsce, jednak udział ten uległ obniżeniu na przestrzeni ostatnich lat. Nagromadzone łączne należności opóźnione o ponad pół roku i stanowiące równowartość ponad 10% rocznego obrotu zostały wskazane przez 5,4% przedsiębiorstw, które wzięły udział w badaniu, wobec 11% rok wcześniej (16% w 2019 r., 15% w 2018 r., 18% w 2017 r. i 21% w 2016 r.).

- Ze względu na opóźnienia w płatnościach firmy były zmuszone wprowadzić działania mające na celu odzyskanie należności. Jako najbardziej skuteczne czynności wymieniano monitoring i własną windykację, co wskazało 76% respondentów. Usługi podmiotów zewnętrznych (firmy windykacyjne, kancelarie prawne) były wykorzystywane przez 15% firm, a działania arbitrażowe i mediacyjne zostały wymienione przez 9% przedsiębiorstw.

- Biznes w Polsce oczekuje, że wartość zaległości płatniczych będzie się stabilizować. 64% firm spodziewa się, że w ciągu kolejnych 6 miesięcy nie nastąpią zmiany w poziomie nieterminowych płatności. Wraz z powrotem gospodarki i sytuacji biznesowej do normalności, czyli z wygasającymi środkami wsparcia, firmy oczekują, że konsekwencje tego będą zauważalne dla sytuacji płynnościowej. Wśród pozostałych respondentów liczba przedsiębiorstw, które podejrzewają, że opóźnienia płatności wydłużą się (24% firm) przeważa nad tymi, które spodziewają się ich skrócenia (12% firm). Firmy przewidują, że opóźnienia płatności zwiększą się zwłaszcza w przypadku małych kontrahentów (oczekuje tego 29% firm).

- W podziale sektorowym tylko branża metalurgiczna oczekuje zmniejszenia wartości przeterminowań w najbliższym półroczu Wydłużenie opóźnień płatniczych przewidywane jest przez pozostałe sektory, zwłaszcza przez branżę rolno-spożywczą i budowlaną.

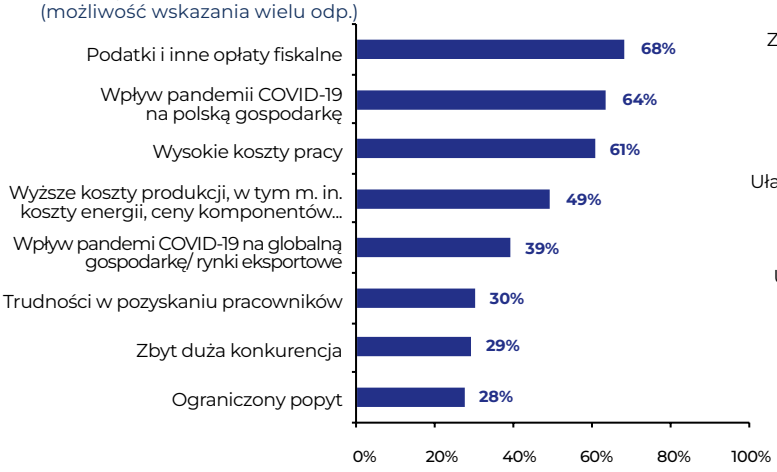
Opóźnienia płatnicze w branży energetycznej skróciły się o 39 dni na przestrzeni 2021 roku

3 WPŁYW COVID-19: FIRMY DOSTOSOWAŁY SIĘ DO DZIAŁALNOŚCI W PANDEMII

- Wpływ pandemii COVID-19 na polską gospodarkę nie jest już największym zagrożeniem dla przedsiębiorstw, jak miało to miejsce w poprzednim badaniu. Obecnie najważniejszym wyzwaniem są podatki i inne opłaty fiskalne. Ponadto istotnym ograniczeniem stały się wysokie koszty pracy oraz rosnące koszty produkcji, w tym koszty energii, ceny surowców lub komponentów używanych w produkcji, zakłócenia w łańcuchach dostaw.
- Wprowadzono różnego typu działania pomocowe mające na celu złagodzenie wpływu trudnej sytuacji gospodarczej na przedsiębiorstwa. Firmy, które wzięły udział w badaniu Coface najczęściej korzystały z narzędzi wspierających płynność przedsiębiorstw – zwolnienia i odroczenia płatności podatków i składek ZUS oraz pożyczek, subwencji i innej pomocy finansowej. Niemniej jednak, 40% firm nie skorzystało z żadnych form pomocy.
- Polska gospodarka nadal znajduje się w fazie ożywienia gospodarczego w tym roku (prognoza Coface przewiduje wzrost PKB o 4,4% w 2022 r., po 5,7% w 2021 r.). Wśród respondentów 49% firm nie spodziewa się w tym roku zmian w swojej działalności biznesowej, a ponad jedna trzecia oczekuje poprawy. Udział firm, które spodziewają się pogorszenia działalności biznesowej w 2022 r. (17,2%) jest znacznie niższy niż przewidywania na rok 2021 (38,4%) z poprzedniego badania.

Wykres 10:
Czynniki stanowiące największe zagrożenia dla działalności przedsiębiorstwa
(możliwość wskazania wielu odp.)

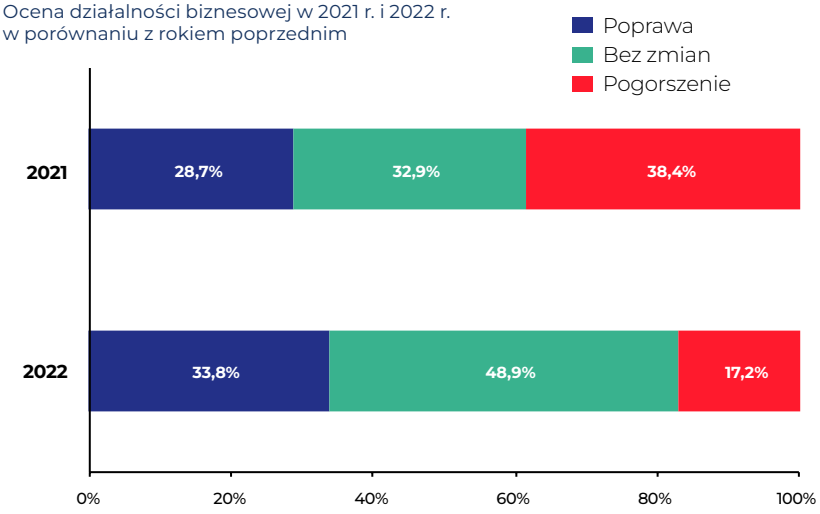
Źródło: Badanie Płatności Coface

Wykres 11:
Formy wsparcia i pomocy z jakich skorzystało przedsiębiorstwo w związku z pandemią (możliwość wskazania wielu odp.)

Źródło: Badanie Płatności Coface

Wykres 12:
Ocena działalności biznesowej w 2021 r. i 2022 r. w porównaniu z rokiem poprzednim

Źródło: Badanie Płatności Coface

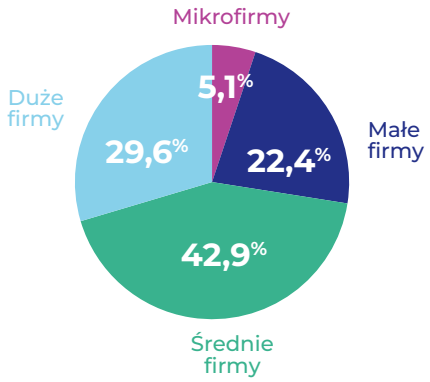
34% firm spodziewa się, że ich działalność biznesowa w 2022 r. poprawi się w porównaniu do 2021 r.

ZAŁĄCZNIK

331
PRZEDSIĘBIORSTW

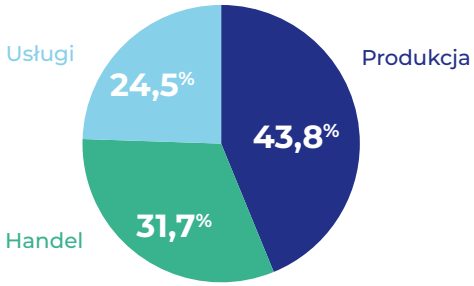
Kim są nasi respondenci?

WIELKOŚĆ FIRMY WEDŁUG OBROTÓW

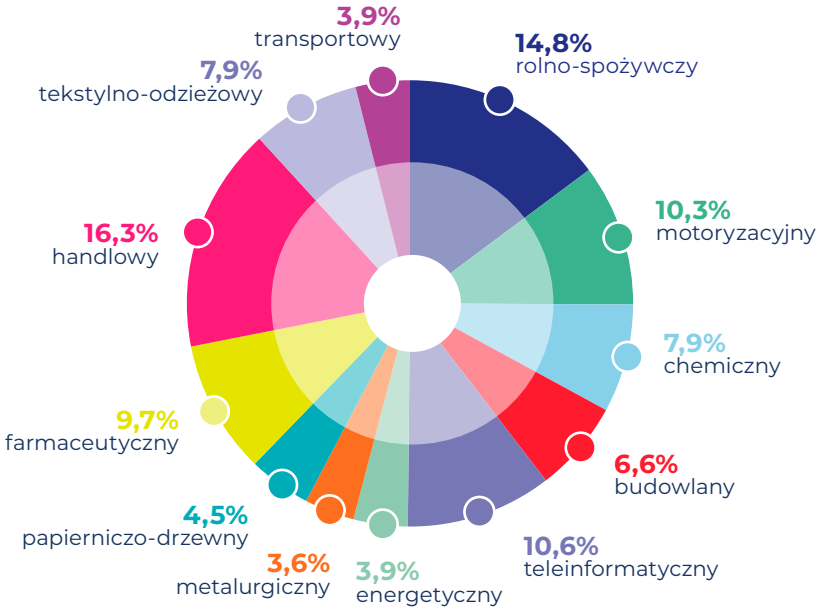
Źródło: Badanie Płatności Coface

GŁÓWNY PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI

Źródło: Badanie Płatności Coface

SEKTORY DZIAŁALNOŚCI

Źródło: Badanie Płatności Coface

DISCLAIMER
This document reflects the opinion of Coface's Economic Research Department, as of the date of its preparation and based on the information available; it may be modified at any time. The information, analyses and opinions contained herein have been prepared on the basis of multiple sources considered reliable and serious; however, Coface does not guarantee the accuracy, completeness or reality of the data contained in this document. The information, analyses and opinions are provided for information purposes only and are intended to supplement the information otherwise available to the reader. Coface publishes this document in good faith and on the basis of an obligation of means (understood to be reasonable commercial means) as to the accuracy, completeness and reality of the data. Coface shall not be liable for any damage (direct or indirect) or loss of any kind suffered by the reader as a result of the reader's use of the information, analyses and opinions. The reader is therefore solely responsible for the decisions and consequences of the decisions he or she makes on the basis of this document. This document and the analyses and opinions expressed herein are the exclusive property of Coface; the reader is authorised to consult or reproduce them for internal use only, provided that they are clearly marked with the name "Coface", that this paragraph is reproduced and that the data is not altered or modified. Any use, extraction, reproduction for public or commercial use is prohibited without Coface's prior consent. The reader is invited to refer to the legal notices on Coface's website: https://www.coface.com/Home/General-informations/Legal-Notice.

February 2022 — Layout: increa — Photo: Shutterstock

COFACE Poland
Al. Jerozolimskie 142 A
02-305 Warszawa
Polska

www.coface.pl

coface
FOR TRADE